

titatibus dimensivis: quia est aliqua quantitas determinata homini ultra quam non invenitur aliqua quantitas hominis major; sed invenitur quantitas arboris major illa; quæ quamvis finita sit, nullo modo ad eam pertingere potest homo, quantumcumque crescat. Similiter est in quantitatibus virtualibus; quamvis enim caliditas ignis non excedat in infinitum caliditatem aeris, tamen est aliquis terminus caliditatis aeris, quem non transgreditur manens aer: unde nullo modo potest tantum intendi quod æquetur caliditati ignis, nisi aer fiat ignis: & similiter est in omnibus qualitatibus quæ consequuntur alias perfectiones, vel disponunt ad eas: quia diversis perfectionibus secundum speciem respondent diversi gradus perfectionum, vel dispositionum. Perfectio autem ad quam disponit gratia, est conjunctio ad Deum; & hæc est multiplex, scilicet in ænigmate, & per speciem. Unde quantumcumque crescat gratia viatoris, non potest esse similis gratiæ comprehensoris secundum actum, quamvis virtute possit esse major: & eadem ratione, quantumcumque crescat gratia puræ creaturæ, non potest pervenire in gratiam creaturæ assumptæ in unitatem personæ, quæ ad unionem disponit quodammodo, nisi & ipsa assumeretur. Et quia non est altior modus possibilis creaturæ, quæ conjugantur Deo, quam per unitatem personæ; ideo dictum est supra, quod capacitas creata non potest ampliorem gratiam recipere.

Ad quartum dicendum, quod infinitas efficaciarum quæ est in merito, contingit ex hoc quod ad actionem illam concurrunt divina persona, quia non est tantum hominis actio, sed Dei, & hominis; secundum quod Dionysius actionem Christi nominat deivirilem.

SOLUTIO III.

Ad tertiam quæstionem dicendum, quod augmentum non competit rei secundum quod est in termino, sed secundum quod est in via ad terminum: quia secundum quod res est in termino, tota potentialitas capacitatis ejus est impleta ex fine impleta: & ideo non habet ulterius quo crescat. Et quia anima Christi fuit ab initio conceptionis fini ultimo unita, non solum per fruitionem perfectam, sed etiam communicando in persona Verbi; ideo gratia ejus crescere non potuit.

Ad primum ergo dicendum, quod cuilibet finito potest fieri additio, mathematicè loquendo: quia ratio quantitatis, quam solum Mathematicus considerat, non prohibet quin possit infinito aliquid addi. Prohibet autem additionem talem forma quam considerat Naturalis: & ideo secundum Naturalem non est verum; sed secundum imaginationem tantum: & similiter est in proposito, ut ex dictis patet: quia nec gratia potest esse major quam comprehensoris, nec gloria major quam creaturæ unitæ Deo in persona.

Ad secundum dicendum, quod hoc intelligendum est de capacitate intellectualis naturæ circa finem, ultra quam nulla capacitas alicujus rei extenditur; sicut intellectus in statu viæ, quantumcumque proficiat, nunquam pervenit ad modum intelligendi qui erit in patria.

Ad tertium dicendum, quod missio visibilis sig-

EX EDIT. P. NICOLAI. (a) Ex Lib. de Spiritu, & anima debet indicari, ubi cap. xi. dicitur, quod mensura facta est ad imaginem Dei, ut nulla interposita natura ab ipsa veritate formetur; etsi hoc opus non est Augustini, sed inter supposititia recensetur.

num fuit invisibilis missionis, non tunc factæ, sed ab initio conceptionis.

Ad quartum dicendum, quod Christus non assumpsit corpus gloriosum, ita quod esset in ultima sui perfectione; accepit autem animam gloriosam: & ideo secundum corpus proficere potuit, non autem secundum animam.

QUÆSTIO II.

DEinde quæritur de gratia capitis: & circa hoc quærentur duo.

Primo. Utrum Christus, secundum quod homo, habeat talem gratiam quod sit caput.

Secundo. Quorum sit caput.

ARTICULUS I.

Utrum Christus sit caput Ecclesiæ, secundum quod homo.

De verb. quæst. xxix. art. 4.

1. AD primum sic proceditur. Videtur quod Christus non sit caput Ecclesiæ, secundum quod homo. A capite enim spiritus animalis ad membra diffunditur. Sed Spiritus Sanctus non diffunditur in Ecclesiam à Christo, secundum quod homo, sed in quantum Deus: quia, ut dicit Augustinus in XV. de Trin. (cap. xix.) ipse accepit Spiritum Sanctum ut homo, & effudit ut Deus. Ergo ipse non est caput ut homo, sed ut Deus.

2. Præterea. Sensus, & motus traducuntur à capite in membra. Sed gratia, quæ motum vitæ facit in corpore Ecclesiæ, non est per traductionem ab uno in alium. Ergo Christus, secundum quod homo non est caput Ecclesiæ.

3. Præterea. Gratia à solo Deo creatur in nobis: quia secundum Augustinum (a) (X. sup. Genes. cap. 111. iv. v.) natura mentis humanæ immediate à Deo formatur. Sed vita Ecclesiæ est per gratiam. Cum igitur de ratione capitis sit ut membra quantum ad aliquem actum vivificet, videtur quod Christus, secundum quod homo, non possit dici caput Ecclesiæ.

4. Præterea. Capitis non est aliud caput. Sed caput Christi est Deus: I. Cor. xi. Ergo Christus non est caput.

5. Præterea. Caput recipit influentiam ab alio membro, scilicet à corde. Sed Christus non recipit influentiam ab alio membro Ecclesiæ. Ergo Christus non debet dici caput.

6. Præterea. Caput potest dici membrum totius corporis, & commembrum aliis membris. Sed Christus, ut videtur, non potest dici membrum Ecclesiæ: quia sic virtus ejus partialitatem haberet respectu totius Ecclesiæ, & Ecclesia esset perfectior Christo. Ergo Christus non debet dici caput.

Ad oppositum est Eph. i. *Ipsum dedit caput super omnem Ecclesiam, quæ est corpus ejus.* Ergo cum Ecclesia sit corpus ejus secundum humanam naturam, prout sibi conformis est, videtur quod ipse secundum humanam naturam sit caput.

Præterea. Rex dicitur esse caput regni, & Pontifex Ecclesiæ sibi commissæ. Sed Christus, secundum

dum quod homo, est Rex, & Pontifex totius humani generis. Ergo ipse, secundum quod homo, est caput.

Præterea. Illud quod est dignissimum in quolibet genere, dicitur caput, sicut leo est caput animalium. Sed Christus, etiam secundum humanam naturam, præcellit omnes homines. Ergo etiam secundum quod homo, est caput totius Ecclesiæ.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod Christus dicitur caput Ecclesiæ per similitudinem capitis naturalis. Inveniuntur enim in capite naturali tres condiciones respectu aliorum membrorum singulariter. Prima est quod excellit ea dignitate in tribus, scilicet in altitudine situs, in nobilitate propriæ virtutis (quia scilicet nobiliores vires scilicet imaginatio, & memoria, & hujusmodi, habent locum in capite) & etiam in perfectione, quia in capite congregantur omnes sensus, cum in aliis membris sit solus tactus. Secunda est quod à capite sunt omnes vires animales in aliis membris; & sic dicitur esse principium aliorum membrorum, dans aliis sensum, & motum. Tertia est quod dirigit omnia membra in suis actibus, propter imaginationem, & sensum, qui in eo abundant formaliter. Habet autem quartam proprietatem communem cum aliis membris, quod est conformis cum eis in natura. Ratione ergo primæ proprietatis, scilicet perfectionis, omne quod est perfectissimum in quacumque natura, dicitur caput, sicut leo in animalibus. Ratione autem secundæ, omne principium dicitur caput, sicut fons caput fluminum, & sic dicitur caput libri, vel caput vitæ. Ratione autem proprietatis tertiæ, omnis rector dicitur caput, sicut Rex, Dux, vel Pontifex. Quantum igitur ad has tres proprietates capitis, potest Christus dici caput & secundum humanam naturam, & secundum divinam: quia secundum divinam naturam in eo est plenitudo omnis Deitatis, ut dicit Apostolus Coloss. i. unde est super omnes Deus benedictus in sæcula: Rom. ix. & similiter ab ipso, in quantum Deus, est nobis omnis spiritualis gratia. Item in quantum Deus, dirigit nos in seipsum. Sed etiam hæc conveniunt ei secundum humanam naturam, quæ in Christo dignissima est ratione altitudinis, quia est usque ad unionem in divina persona exaltata: ratione propriæ operationis, quia dignissimum actum habuit in Ecclesia, scilicet redimere ipsam, & ædificare eam in sanguine suo: & etiam ratione perfectionis, quia omnis gratia in eo est, sicut omnes sensus in capite. Similiter etiam dicitur caput ratione secundæ proprietatis: quia per ipsum, sensum fidei, & motum charitatis accepimus: quia gratia, & veritas per Jesum Christum facta est; Joan. i. 17. & similiter direxit nos doctrina, & exemplo: quia caput Jesus facere, & docere: Act. i. 1. Sed quarta conditio Christo convenit secundum humanam naturam tantum; & hæc complet in ipso rationem capitis: quia Christus secundum humanam naturam habet perfectionem aliis homogeneam, & est principium quasi univocum, & est regula conformis, & unius generis: unde communiter loquendo, Christus secundum quod Deus, potest dici caput Ecclesiæ simul cum Patre, & Spiritu Sancto; sed proprie loquendo, est caput secundum humanam naturam: & di-

citur gratia capitis, secundum quam prædictæ proprietates ei conveniunt; præcipue secundum quod influit aliis membris.

Ad primum ergo dicendum, quod dare Spiritum Sanctum contingit dupliciter, scilicet auctoritate, & ministerio. Auctoritate quidem, tantum Dei est; sed ministerio dicuntur etiam homines dare, in quantum scilicet per ministerium eorum datur à Deo, sicut dicit Paulus Galat. 111. 5. *Qui tradidit vobis spiritum, ut supra in I. Lib. dist. xv. Magister dixit: & hoc modo Christus, secundum quod homo, Spiritum Sanctum ministerio dare potuit, ut dicitur Rom. xv. 8. Dico enim Christum Jesum ministrum fuisse circumcisionis.*

Ad secundum dicendum, quod in hoc quod de Christi plenitudine omnes accepimus, est aliquid simile traductioni, quamvis non sit proprie traductio. Est igitur similitudo quantum ad ipsum Spiritum Sanctum increatum, qui idem numero est in capite, & in membris, & aliquo modo à capite ad membra descendit, non divisus, sed unus. Est autem dissimilitudo quantum ad ipsum donum, secundum quod Spiritus Sanctus in nobis inhabitat, quia istud non traducitur de subjecto in subjectum.

Ad tertium dicendum, quod in aliqua actione potest aliquid esse medium dupliciter; scilicet quantum ad perfectionem, & quantum ad dispositionem tantum; sicut natura est medium in operatione qua Deus producit animam sensibilem, quia ipsa perfectio ultima fit mediante natura; sed in operatione qua producit animam rationalem, natura non est medium, nisi quantum ad dispositionem. Similiter dico, quod Deus immediate format mentem nostram quantum ad ipsam perfectionem gratiæ; & tamen potest ibi cadere medium disponens, & sic gratia fluit à Deo mediante homine Christo: ipse enim disposuit totum humanum genus ad susceptionem gratiæ; & hoc tripliciter. Uno modo secundum operationem nostram in ipsum: quia secundum quod credimus ipsum Deum, & hominem, justificamur. Rom. 111. 25. *Quem posuit Deus (1) propitiatorem per fidem in sanguine ipsius.* Alio modo per operationem ipsius in nos, in quantum scilicet obstaculum removeret, pro peccatis totius humani generis satisfaciendo; & etiam in quantum nobis suis operibus gratiam, & gloriam meruit; & in quantum pro nobis interpellat apud Deum. Tertio modo ex ipsa ejus affinitate ad nos: quia ex hoc ipso quod humanam naturam assumpsit, humana natura est magis Deo accepta.

Ad quartum dicendum, quod caput Christi dicitur Deus, non secundum completam rationem capitis (est enim caput ipsius secundum quod est principium ejus; principium autem ejus est secundum Divinitatem, & secundum humanitatem) sed in quantum est principium ejus secundum humanitatem; & sic deficit quarta conditio capitis, quæ est conformitas in natura: in quantum autem est principium ejus secundum Divinitatem, sic deficit prima conditio, quia sic non habet majorem dignitatem.

Ad quintum dicendum, quod cor est principium virium vitalium in toto corpore, & est primum principium omnium membrorum quantum ad esse, ut dicit Philosophus (Lib. XVI. de animal. vel II. de gener. anim. cap. vi.) sed caput est principium virium animalium quæ pertinent ad sensum,

(1) Vulgata propitiationem.

sum, & ad motum. Et quia cum dicimus Christum principium esse membrorum Ecclesie, non intendimus quantum ad esse naturale, secundum quod sunt homines, sed quantum ad fidem, & charitatem, per quam Ecclesie membra uniantur; ideo accommodatius dicitur caput, quam cor.

Ad sextum dicendum, quod in nomine capitis importatur principium, & origo alicujus rei; in nomine autem membri importatur partialitas, quae repugnat rationi primae originis: quia in prima origine sunt omnia virtute quae inveniuntur in originis: & ideo non potest dici membrum, quia non recipit ab aliquo alio influentiam. Quia in corpore naturali caput non solum influit aliis membris, sed etiam ab aliis recipit, ut nutrimentum, & alia obsequia; ideo, & caput dicitur, & commembrum: sed Christus, secundum quod homo, non recipit aliquid ab aliis membris Ecclesie, sed a solo Deo: unde non potest dici commembrum, secundum quod caput Ecclesie dicitur ipse secundum humanitatem. Potest autem dici membrum secundum humanitatem, secundum quod ipse est caput Ecclesie secundum Divinitatem: & sic dicit Apostolus I. Corinth. XII. 26. *Vos estis corpus (1) ejus, & membrum de membro.*

ARTICULUS II.

Utrum Christus, secundum quod homo, sit caput Angelorum.

III. P. quest. VIII. art. 4.

AD secundum sic proceditur. Videtur quod Christus, secundum quod homo, non sit caput Angelorum. De ratione enim capitis est conformitas ad membra, ut dictum est. Sed Christus non est conformis Angelis in natura: quia nusquam Angelos apprehendit, ut dicitur Heb. 11. Ergo non est caput Angelorum.

2. Præterea. Christus dicitur Heb. 11. caput hominum, secundum quod ab ipso aliquam influentiam recipiunt. Sed Angeli, cum sint beati, non indigent ut eis aliquid influatur. Ergo Christus, secundum quod homo, non est caput Angelorum.

3. Præterea. Sicut dicitur in Lib. de motu cordis, (a) intelligentiae sunt receptivae earum illuminationum quae sunt à Deo, prima receptione; animae autem secunda. Sed quod recipit prima receptione, non recipit ab eo quod recipit secunda receptione. Ergo Angeli, qui intelligentiae dicuntur; non recipiunt ab aliqua anima, & ita nec à Christo secundum quod homo. Ergo Christus, secundum quod homo, non est caput Angelorum.

Sed contra. Coloss. 11. 10. *Qui est caput omnis Principatus, & Potestatis*; & loquitur de Christo secundum quod homo; & ita Christus, secundum quod homo, est caput Angelorum.

Præterea. Dionysius dicit VII. cap. cœl. Hierarch. quod Seraphim à Christo Jesu quaerunt, & discunt, & illuminantur. Ergo influit Angelis, & ita videtur esse caput eorum.

Præterea. Ecclesia una est constituta ex Angelis, & hominibus. Sed unius corporis non sunt duo capita. Ergo Christus etiam est caput Angelorum.

(1) *Vulgata Christi.*

Ex Edit. P. NICOL. (a) Est Averrois Liber; sed ad manum non est.

QUÆSTIUNCULA II.

1. Ulterius. Videtur quod non sit caput omnium hominum. Caput enim unum refertur ad unum corpus. Sed omnes homines non conveniunt in aliquo uno secundum numerum, quia & ipsi differunt; & fides, & spes, & charitas, qua connectuntur ad invicem, numero diversae sunt in diversis. Ergo non est caput omnium hominum.

2. Præterea. Corpus Christi verum est figura corporis Christi mystici. Sed in corpore vero non est aliquod membrum impurum. Ergo cum multi homines sint corrupti per peccata, videtur quod eorum caput non sit Christus.

3. Præterea. Corpus Christi verum totum fuit glorificatum. Sed sunt multi, etiam existentes in gratia, qui nunquam erunt in gloria, quia non persistent. Ergo Christus non est caput omnium.

4. Præterea. Caput, cum sit principium membrorum, non sequitur alia membra. Sed multi sancti præcesserunt Christi incarnationem. Ergo Christus, secundum quod homo, non est caput omnium hominum.

5. Sed contra. Christus satisfecit pro tota humana natura. Sed omnes homines communicant in natura humana. Ergo Christus omnibus influit; & ita videtur quod ipse sit caput omnium.

6. Præterea. Per Christum omnes resurgemus. Sed hoc non esset, nisi esset caput omnium. Ergo ipse est omnium caput, secundum quod homo.

QUÆSTIUNCULA III.

1. Ulterius. Videtur quod sit caput tantum animarum. Quia capitis ad membrum oportet esse continuationem. Sed corpora aliorum hominum non continuantur ad corpus Christi. Ergo & ipse non est caput hominum quantum ad corpus, sed quantum ad animas tantum.

2. Præterea. Ipse influit sensum spirituales, secundum quod est caput. Sed huiusmodi sensus non sunt susceptiva corpora. Ergo Christus, secundum quod homo, non est caput hominum quantum ad corpus; sed quantum ad animas tantum.

3. Præterea. Secundum corpus non differimus à brutis, sed solum secundum animam rationalem. Sed Christus non dicitur caput irrationalium, secundum quod homo. Ergo ipse non est caput nostrum quantum ad corpora.

Sed contra. Philip. 111. 21. *Reformavit corpus humilitatis nostrae, configuratum corpori claritatis suae*; & sic influit nobis quantum ad corpus. Ergo ipse non est tantum caput animarum.

Præterea. Ipse est caput nostrum secundum quod est conformis nobis in natura. Sed humana natura non consistit solum in anima, sed in anima, & corpore simul. Ergo Christus est caput nostrum secundum corpora, & non secundum animas tantum.

SOLUTIO I.

Respondeo dicendum ad primam questionem, quod Christus, secundum quod homo, est caput Angelorum; non tamen ita proprie, nec eodem modo sicut hominum, propter duas condiciones. Primo

mo quantum ad conformitatem naturae: quia cum hominibus convenit etiam secundum speciem in natura; cum Angelis autem non secundum speciem, sed secundum genus intellectualis naturae. Secundo quantum ad influentiam: quia non influit Angelis removendo prohibens, aut merendo gratiam, aut orando pro eis, quia jam beati sunt; sed in his quae ad actus hierarchicos pertinent; secundum quod unus Angelus illuminat alium, purgat, & perficit, ut in II. Lib. dist. VI. dictum est: hoc enim multo eminentius à Christo recipiunt.

Ad primum ergo dicendum, quod quamvis non sit eis conformis in natura speciei, est tamen eis conformis in natura generis, ut dictum est.

Ad secundum dicendum, quod beatus Angelorum non excludit quin unus ab alio recipiat, vel etiam à Christo; sed excludit indigentiam recipiendi: quia præsto est eis omne id quo indigent, ne alicujus rei penuriam patiantur.

Ad tertium dicendum, quod hoc intelligitur quantum ad receptionem naturalium; & tamen anima Christi, in quantum Deo unita fuit, etiam quantum ad naturalia, lumen ab Angelis non recipit, sed immediate à Deo.

SOLUTIO II.

Ad secundam questionem dicendum, quod in corpore naturali invenitur quadruplex unio membrorum ad invicem. Prima est secundum conformitatem naturae; quia omnia membra constant ex eisdem similibus partibus, & sunt unius rationis, sicut manus, & pes ex carne, & osse: & sic dicuntur membra unum (1) genere, vel specie. Secunda est per colligationem eorum ad invicem per nervos, & juncturas; & sic dicuntur unam continuationem. Tertia est, secundum quod diffunditur vitalis spiritus, & vires animae per totum corpus. Quarta est, secundum quod omnia membra perficiuntur per animam, quae est una numero in omnibus membris. Et hæc quatuor uniones inveniuntur in corpore mystico. Prima est in quantum omnia membra eius sunt unius naturae vel speciei, vel generis. Secunda est, in quantum colligata sunt ad invicem per fidem, quia sic continuantur in uno credito. Tertia est, secundum quod vivificantur per gratiam, & charitatem. Quarta est, secundum quod in eis est Spiritus Sanctus, qui est ultima perfectio, & principalis totius corporis mystici, quasi anima in corpore naturali. Prima autem dictarum unionum non est unio simpliciter: quia illud in quo est unio hæc, non est unum numero, sicut est in tribus sequentibus: quia per fidem, & charitatem in uno credito, & amato secundum numerum uniantur; similiter Spiritus Sanctus unus numero omnes replet. Homines igitur infideles non pertinent ad unionem corporis Ecclesie, secundum quod est unum simpliciter; & ideo respectu horum Christus caput non est nisi in potentia, secundum scilicet quod sunt unibiles corpori. Homines autem fideles peccatores pertinent quidem aliquo modo ad unitatem Ecclesie, in quantum continuantur ei per fidem, quae est unitas materialis; non tamen possunt dici membra proprie, nisi sicut membrum mortuum, scilicet æquivoce. Et (2) quia unitas corporis ex membris consistit, ideo quidam dicunt, quod non pertinent ad unitatem corporis Ecclesie, quamvis pertineant ad unitatem

Ecclesie: & sicut operationes quae sunt ad alterum, possunt aliquo modo fieri per membra arida, ut percutere, vel aliquid huiusmodi, non tamen operationes quae sunt animae in membris; ita nec mali recipiunt spiritualis vitae operationes à Spiritu Sancto; sed tamen Spiritus Sanctus per eos operatur spiritualis vitam in aliis, secundum quod aliis sacramenta ministrant, vel alios docent. Sed homines fideles in gratia existentes uniantur secundum tertiam unionem, quae est formalis respectu huius secundae; & iterum secundum quartam, quae est completiva totius. Et ideo horum proprie dicitur Christus caput.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut in corpore naturali vires diffusae per omnia membra, differunt numero secundum essentiam, sed conveniunt in radice una secundum numerum, & præter hoc habent formam unam ultimam numero; ita etiam omnia membra corporis mystici habent pro ultimo complemento Spiritum Sanctum, qui est unus numero in omnibus: & ipsa charitas diffusa in eis per Spiritum Sanctum, quamvis differat in diversis secundum essentiam, convenit tamen in una radice secundum numerum. Radix autem operationis proprie est ipsum objectum, ex quo speciem trahit: & ideo in quantum est idem numero amatum, & creditum ab omnibus, secundum hoc unitur omnium fides, & charitas in una radice secundum numerum, non solum prima, quae est Spiritus Sanctus, sed etiam proxima, quae est proprium objectum.

Ad secundum dicendum, quod per corpus Christi verum significantur ea quae sunt membra corporis mystici; non autem ea quae sunt membra æquivocae, id est secundum similitudinem tantum, & situm.

Ad tertium dicendum, quod membrum non iudicatur secundum id quod de eo fieri potest, sed secundum id quod est: unde manus, an equam abscondatur, membrum est, quamvis sit futura abscondi: & similiter qui est in gratia, membrum est, quamvis postea abscondatur.

Ad quartum dicendum, quod quamvis Christus nondum fuisset incarnatus tempore patrum veteris testamenti secundum rem, erat tamen jam incarnatio ipsa in Dei ordinatione, & in fide ipsorum, secundum quam fidem justificabantur: quia tempora mutata sunt, & non fides, ut dicit Augustinus in exposit. Psalm. L. Sed tamen non fuit tanta influenza ante incarnationem, quanta est modo: quia tunc non erat remotum obstaculum, nec sacramenta gratiae exhibita erant, sicut modo sunt.

Ad quintum dicendum, quod Christus satisfecit pro tota humana natura sufficienter, non tamen efficienter: quia non omnes illius satisfactionis participes fiunt; quod ex eorum (3) importunitate est, non ex ipsius insufficientia satisfactionis.

Ad sextum dicendum, quod resurrectio ad vitam naturalem erit omnibus communis, non autem ad vitam gloriae: quia mali in vita naturali tantum conformitatem habuerunt cum membris Ecclesie, non autem in vita gratiae. Unde ex hoc non sequitur quod sint membra proprie loquendo.

SOLUTIO III.

Ad tertiam questionem dicendum, quod Christus est caput hominum quantum ad animas, & quantum ad corpora; sed principaliter animarum, & secundario corporum: tum ratione conformitatis

(1) *Al.* sicut genere. (2) *Al.* ideo quia. (3) *Nicolai* impedimento.